

Новосколькова Людмила Олександрівна

Вплив міжнародних антикорупційних ініціатив на трансформацію національної політики запобігання корупції

УДК 321.74:343.352(477)
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2025-2.13>

Новосколькова Людмила
Олександрівна
кандидат політичних наук, доцент,
завідувач кафедри політології
і міжнародних відносин
Навчально-наукового інституту
соціальних і гуманітарних наук
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка
вул. Івана Банка, 3,
Лубни, Полтавська область, Україна
ORCID: 0000-0003-1082-7979

Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю посилення ефективності антикорупційної політики в Україні, процесами європейської інтеграції та зобов'язаннями щодо дотримання міжнародних стандартів. Міжнародні антикорупційні ініціативи впливають на формування та трансформацію національної політики, сприяючи розвитку інституційної спроможності та нормативно-правових змін, що посилюють державну політику запобігання корупції. Однак реалізація цих ініціатив зазнає серйозних проблем, серед яких відсутність політичної волі, формальний підхід у роботі інституцій, блокування деякими державними структурами та внутрішні суперечності між національними інтересами та міжнародними зобов'язаннями. Метою дослідження є комплексний аналіз впливу основних міжнародних антикорупційних ініціатив на формування, розвиток і трансформацію політики запобігання корупції в Україні. Досліджено ініціативи таких міжнародних організацій, як ООН, GRECO, ЄС, OECD, що сприяли створенню нових інституцій, зокрема Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК), Національного антикорупційного бюро України (НАБУ), Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП) та Вищого антикорупційного суду (ВАКС), а також прийняттю важливих нормативно-правових актів, таких як електронне декларування доходів державних службовців та розширення відповідальності за незаконне збагачення. Методологічною основою дослідження є застосування загальнонаукових та спеціальних методів, зокрема системного підходу для визначення зв'язків між національними політиками та міжнародними ініціативами, порівняльно-правового методу для аналізу відповідності міжнародних норм національному законодавству, інституційного аналізу для вивчення впливу міжнародних структур на політику запобігання корупції, а також контент-аналізу для вивчення змісту міжнародних документів і стратегій. Результати дослідження показали, що міжнародні антикорупційні ініціативи мали значний вплив на реформування антикорупційної політики України. Однак ефективність їхньої реалізації була обмежена політичним контекстом, низькою політичною волею окремих державних органів, блокуванням реформ та відсутністю повної імплементації рекомендацій міжнародних партнерів. Водночас порівняння досвіду України з країнами, які успішно реалізували подібні реформи (Грузія, Румунія, Польща), демонструє, що досягнення успіху в боротьбі з корупцією можливе лише за умов політичної стабільності, незалежності судової системи та належної громадянської активності. Отже, дослідження підкреслює важливість подальшої гармонізації національної політики з міжнародними стандартами та необхідність посилення внутрішньої політичної волі для реалізації антикорупційних реформ.

Ключові слова: міжнародні ініціативи, трансформація, антикорупційна політика, запобігання корупції, державна стратегія, міжнародні стандарти, ЄС, GRECO.

Вступ. У сучасних умовах глобалізації та зростання взаємозалежності між державами проблема корупції набула міжнародного значення. Ефективне протистояння корупційним проявам потребує не лише внутрішньої політичної волі, але й активної інтеграції в міжнародні антикорупційні ініціативи та стандарти. Особливого значення ці питання набувають для України, яка перебуває на етапі глибоких реформ та прагне до європейської інтеграції.

Залучення України до глобальних антикорупційних процесів, зокрема в межах співпраці з Організацією Об'єднаних Націй, Європейським Союзом, Групою держав проти корупції (GRECO), а також виконання вимог міжнародних угод і зобов'язань, зумовлює необхідність трансформації національної політики запобігання корупції відповідно до міжнародних стандартів. Це впливає на формування нових підходів до запобігання та протидії корупції, реформування інституційної структури, удосконалення нормативно-правової бази.

Дослідження цього впливу є актуальним з огляду на потребу підвищення ефективності державної політики у сфері запобігання корупції, зміцнення демократичних інституцій та забезпечення прозорості в системі управління. Розуміння механізмів впливу міжнародних ініціатив сприятиме розробці більш дієвих національних стратегій у цій сфері.

Питання впливу міжнародних антикорупційних ініціатив на формування та реалізацію національної політики запобігання корупції перебуває у центрі наукової уваги як українських, так і закордонних дослідників. Аналіз сучасної літератури засвідчує міждисциплінарний характер досліджень, що охоплюють сфери публічного управління, права, міжнародних відносин та політичної науки.

У роботі О. Г. Маланчук розкрито теоретико-прикладні аспекти впливу глобальних ініціатив на систему публічного управління в Україні, зокрема в контексті запобігання корупції. Також зазначено,

що імплементація міжнародних стандартів, таких як принципи прозорості, підзвітності та доброчесності, сприяє підвищенню ефективності державного управління та зміцненню інституційної спроможності органів влади. Особливу увагу приділено адаптації вимог Конвенції ООН проти корупції та європейських рекомендацій у практику вітчизняного адміністрування [5].

Р. Бундз досліджує механізми міжнародного співробітництва України у сфері запобігання корупції, аналізуючи нормативно-правову базу та участь України в основних міжнародних угодах і підкреслюючи важливість зобов'язань перед міжнародними організаціями як чинника стимулювання внутрішніх реформ [4].

М. М. Терещук у своїй праці зосереджується на аналізі впливу міжнародних антикорупційних стандартів на кримінально-правову політику України. Він наголошує, що міжнародні документи, зокрема рекомендації Групи держав проти корупції (GRECO), мають не лише декларативний, а й нормативний характер, істотно впливаючи на зміну підходів до криміналізації корупційних правопорушень та застосування санкцій [9].

Н. І. Цегельник та Д. А. Бедер у своєму дослідженні пропонують один із напрямів антикорупційної трансформації – зміцнення прозорості через аудит, що також лежить в основі рекомендацій міжнародних організацій (OECD, GRECO) [12].

У статті О. В. Сологуба здійснено оцінку ефективності міжнародних антикорупційних ініціатив, акцентуючи на їхній недостатній результативності у разі відсутності політичної волі на національному рівні. Учений підкреслює важливість комплексного підходу до реалізації міжнародних рекомендацій із залученням громадянського суспільства та ЗМІ як суб'єктів контролю [8].

Результати дослідження А. М. Тимчишин є цінними для нашої роботи, оскільки в них розкрито потенціал антикорупційного моніторингу та криміналістичних методів у протидії гібридним загрозам, зокрема корупції в енергетиці [10], а також проаналізовано генезис уявлень про спеціальні знання в кримінальній юстиції, наголошуючи на значенні криміналістичної експертизи для виявлення корупційних схем та посилення правозастосування [11].

Серед праць закордонних дослідників увагу привертають роботи Дж. Джонсон (J. Johnson) та Л. Голмс (L. Holmes), у яких досліджено характерні риси корупції в пострадянських державах та шляхи її подолання. Дж. Джонсон (J. Johnson) визначає основним бар'єром впровадження антикорупційних ініціатив, що надходять ззовні [19]. Л. Голмс (L. Holmes) наголошує на важливості інституційного дизайну та політичної культури як передумов успішної трансформації антикорупційної політики [17].

Значний аналітичний потенціал має також аналітична записка НІСД щодо боротьби з корупцією в секторі безпеки, де досліджено впровадження міжнародних антикорупційних практик у структурах оборонного сектору, зокрема стандарти НАТО з прозорості закупівель та управління ризиками [6].

Узагальнюючи результати аналізу, можна зробити висновок, що сучасні дослідження свідчать про значний вплив міжнародного антикорупційного дискурсу щодо національної політики, проте їхня ефективність значною мірою залежить від внутрішньополітичного контексту, спроможності інституцій та рівня залучення громадянського суспільства.

Мета та завдання. Метою дослідження є аналіз впливу основних міжнародних антикорупційних ініціатив на формування, розвиток та трансформацію державної політики України у сфері запобігання корупції. Для досягнення мети поставлено такі завдання: проаналізувати основні міжнародні ініціативи у сфері запобігання корупції; схарактеризувати механізми імплементації міжнародних антикорупційних стандартів в Україні; виявити проблеми в адаптації міжнародного досвіду; оцінити вплив зовнішніх антикорупційних зобов'язань на національну політичну практику.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження стали загальнонаукові та спеціальні методи. Застосовано системний підхід для визначення структури взаємозв'язку між національними політиками та міжнародними ініціативами; порівняльно-правовий метод – для аналізу міжнародних антикорупційних норм і їхньої відповідності національному законодавству; інституційний аналіз – для дослідження впливу міжнародних структур на формування політики запобігання корупції; контент-аналіз – для вивчення змісту міжнародних документів, стратегій та звітів.

Результати. Корупція є однією з головних перешкод на шляху сталого розвитку держави, підтримуючи принципи верховенства права, ефективного управління та соціальної справедливості.

У політичній науці існує низка теоретичних підходів до вивчення корупції (рис. 1), кожен із яких пропонує своє розуміння причин, форм і механізмів антикорупційної політики.

У сучасних умовах боротьба з корупцією вийшла за межі внутрішньої політики окремих держав, перетворившись на глобальну проблему, що потребує комплексного міжнародного підходу.

Антикорупційна політика є елементом державної політики, спрямованої на виявлення, попередження, зменшення та усунення корупційних проявів у системі публічного управління. Вона охоплює сукупність норм, інституційних механізмів, управлінських рішень та стратегій, що реалізуються через діяльність органів державної влади, громадянського суспільства та міжнародних партнерів [1].

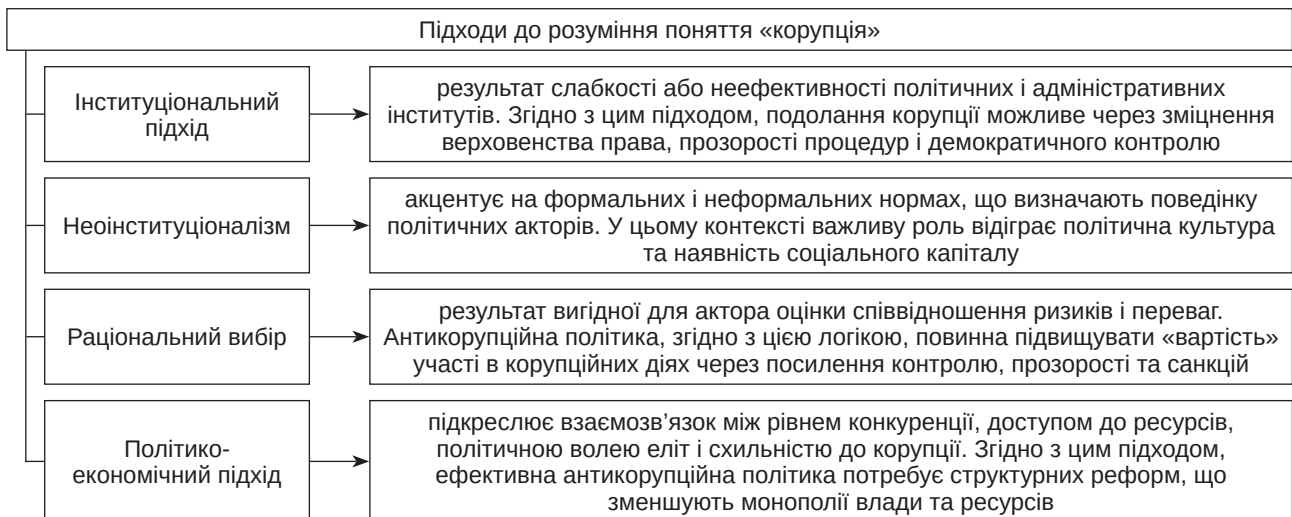

Рис. 1. Підходи до розуміння поняття «корупція»

Джерело: сформовано автором на основі [3, с. 25; 2, с. 8; 14; 7, с. 30]

У сучасній науці поняття «антикорупційна політика» трактується як динамічний процес, що враховує внутрішній контекст країни, глобальні проблеми, а також вплив зовнішніх ініціатив.

У межах антикорупційної парадигми особлива увага приділяється ролі політичних інститутів, які виконують основну функцію в процесі формування, реалізації та контролю політики доброчесності. Парламенти, уряди, антикорупційні агенції,

судова система та органи контролю виступають не лише виконавцями антикорупційної стратегії, а і її авторами.

Водночас незалежні інститути, зокрема інститути омбудсмена, аудиторські органи, антикорупційні ради, можуть збалансувати співвідношення між владою та підзвітністю. Ефективність інституцій визначається їхньою незалежністю, здатністю діяти на основі права та відкритістю до громад-

Таблиця 1

Характеристика міжнародних антикорупційних ініціатив

Міжнародна ініціатива	Основні цілі та завдання	Основні механізми	Важливі документи та ініціативи
Конвенція ООН проти корупції (2003)	Глобальна боротьба з корупцією, запобігання корупційним діям, посилення правосуддя	Моніторинг, оцінка, співпраця між країнами, міжнародна допомога	Конвенція ООН, механізм моніторингу імплементації
Група держав проти корупції (GRECO)	Оцінка виконання антикорупційних зобов'язань країн-членів Ради Європи	Оцінки, рекомендації, технічна допомога для вдосконалення політики	Рекомендації GRECO для країн-членів
OECD	Підтримка антикорупційних стандартів у бізнесі, публічному секторі, удосконалення урядування	Розробка багатосторонніх угод, рекомендацій, моніторинг	Антикорупційна конвенція OECD, рекомендації для країн
Transparency International	Оцінка рівня корупції у світі, сприяння прозорості та доброчесності	Індекс сприйняття корупції, глобальні дослідження	Індекс сприйняття корупції, рекомендації щодо боротьби з корупцією
Міжнародний валютний фонд (МВФ)	Забезпечення економічної стабільності через підтримку антикорупційних реформ у країнах	Фінансова підтримка, оцінка економічних політик, технічна допомога	Програми фінансування на основі антикорупційних критеріїв
Світовий банк	Підтримка реформ у боротьбі з корупцією через технічну допомогу та інвестиційні програми	Технічна допомога, моніторинг, фінансування реформ	Програми реформи для підвищення прозорості в державному управлінні
Європейський Союз	Просування антикорупційних реформ у країнах-членах та кандидатах на членство	Фінансова та технічна допомога, інтеграція антикорупційних стандартів	Угода про асоціацію, фінансова підтримка реформ у країнах-партнерах

Джерело: систематизовано автором на основі [15; 16; 18; 20; 21; 22; 23]

ського контролю. Політичні партії формують політичний порядок денний і можуть бути як рушійною силою, так і перешкодою для антикорупційних реформ.

Трансформація політики передбачає зміну принципів, структур, механізмів або змісту національної антикорупційної політики під впливом зовнішніх чинників. Це може охоплювати інституційне оновлення, адаптацію міжнародних антикорупційних стандартів, що передбачають цифрову прозорість (наприклад, використання блокчейн у публічних закупівлях, е-урядуванні), перегляд стратегічних цілей або запровадження нових управлінських практик [13].

Важливе значення для боротьби з корупцією на глобальному рівні мають міжнародні антикорупційні ініціативи (табл. 1).

Аналіз провідних міжнародних ініціатив у сфері антикорупційної політики свідчить про наявність комплексного та багаторівневого підходу до боротьби з корупцією на глобальному, регіональному та національному рівнях. Кожна з організацій (від ООН до Європейського Союзу) акцентує на різних аспектах проблеми: запобіганні, контролі, підзвітності, моніторингу, а також реформуванні інституцій.

Зокрема, ООН, OECD та GRECO надають фундаментальні рамки та інструменти оцінки політики, тоді як МВФ і Світовий банк поєднують антикорупційні вимоги з фінансовою підтримкою реформ. Transparency International мають важливе значення при формуванні громадської думки через індекси та аналітичні дослідження. Європейський Союз сприяє імплементації стандартів через інтеграційні процеси.

Як бачимо, міжнародні ініціативи створюють систему взаємодоповнювальних механізмів, які забезпечують держави-учасниці як методологічною, так і практичною підтримкою в упровадженні ефективної антикорупційної політики. Для України цей досвід є не лише джерелом натхнення, а й умовою просування до європейської інтеграції та підвищення ефективності національної антикорупційної стратегії.

Цей процес набув особливого значення після підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, коли антикорупційна політика України зазнала істотних змін, зумовлених як внутрішнім суспільним запитом, так і зовнішнім тиском міжнародних партнерів. Ініціативи таких організацій, як GRECO, Європейський Союз, ООН, Світовий банк та OECD, стали не лише джерелом рекомендацій, а й каталізатором структурних реформ у державі.

Одним із важливих результатів міжнародного впливу стало формування нової інституційної архітектури у сфері протидії корупції в Україні. Було створено низку спеціалізованих органів, зокрема Національне агентство з питань запобігання

корупції (НАЗК), Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру (САП) та Вищий антикорупційний суд (ВАКС). Їхня діяльність стала не лише елементом внутрішніх реформ, а й відповіддю на зобов'язання України перед міжнародними партнерами, разом з умовами отримання фінансової та технічної допомоги.

У нормативно-правовому колі відбулися істотні трансформації: було ухвалено Антикорупційну стратегію [1], де запроваджено систему електронного декларування доходів публічних службовців, розширено законодавчу базу у сфері відповідальності за незаконне збагачення. Ці зміни стали прямим наслідком імплементації рекомендацій таких авторитетних структур, як GRECO, Венеційська комісія та Європейський Союз, зокрема в межах виконання Плану дій щодо лібералізації візового режиму.

Водночас ефективність цих ініціатив постає перед низкою внутрішніх проблем: відсутність сталої політичної волі, опір представників старої політичної еліти, формальний підхід у роботі інституцій і поширена практика блокування у виконанні рішень антикорупційних структур. Реформи часто мають декларативний характер або використовуються як інструмент політичної боротьби, втрачаючи свою сутність та довіру суспільства.

У цьому контексті особливої уваги заслуговує напруженість між зовнішнім тиском міжнародних організацій та реаліями внутрішньої політики. Попри публічну підтримку антикорупційного курсу, у багатьох випадках спостерігається прихований опір реформам. Це проявляється у вибірковості правосуддя, ускладненому доступі до нього та недостатній незалежності судової системи, що загалом підриває результати антикорупційної діяльності.

Попри ці труднощі, потужним чинником підтримки реформ залишається громадянське суспільство. Завдяки активній участі громадських організацій, розвитку журналістики розслідувань та взаємодії з міжнародними донорами вдається зберігати антикорупційні питання у центрі суспільної уваги та тиску. Таким чином, це створює основу для подальших змін і є важливим елементом демократичного контролю в Україні.

Для кращого розуміння можливостей та обмежень антикорупційних трансформацій в Україні доцільно звернутися до досвіду інших країн Центрально-Східної Європи, які проходили схожий шлях (табл. 2).

Дані свідчать, що особливо показовими в цьому контексті є приклади Грузії, Румунії та Польщі, які навіть попри власні політичні й економічні виклики, змогли продемонструвати успішну реалізацію антикорупційної стратегії в умовах пострадянського спаду.

Таблиця 2

Порівняльний аналіз антикорупційних трансформацій в Україні та інших країнах Центрально-Східної Європи

Країна	Основні антикорупційні досягнення	Основні інституції / механізми	Роль міжнародної підтримки	Проблеми/ виклики
Грузія	Радикальне зниження побутової корупції, реформи МВС, митниці, цифровізація послуг	Нова поліція, прозорі держпослуги, електронне урядування	Технічна допомога, підтримка Світового банку та USAID	Авторитарні тенденції, обмежений парламентський контроль
Румунія	Ефективне переслідування корупції, судові вироки, високий рівень довіри до антикорупційних органів	Національне антикорупційне управління (DNA), підтримка ЄС	Сильний тиск ЄС, механізм співпраці та перевірки (CVM)	Політичні спроби послабити незалежність судів
Польща	Превентивний підхід, ефективний контроль у державному секторі, захист викривачів	Центральне антикорупційне бюро (СВА), внутрішній аудит, декларування	ЄС як головний стимул, правові зобов'язання	Політичні впливи на судову систему після 2015 року
Україна	Створення нових антикорупційних органів, електронне декларування, антикорупційна стратегія	НАЗК, НАБУ, САП, ВАКС	GRECO, ЄС, МВФ, Світовий банк – умовою фіндопомоги є реформи	Нестача політичної волі, блокування, недовіра до інституцій

Джерело: сформовано автором на основі [4; 6; 17; 19; 24]

У контексті України ці приклади доводять, що успіх у боротьбі з корупцією залежить не лише від зовнішнього тиску чи формального створення інституцій, а передусім – від політичної рішучості, узгодженості дій усіх гілок влади та активного залучення громадян до контролю за процесом реформ. Запозичення окремих елементів із досвіду Грузії, Румунії чи Польщі може стати джерелом ефективних рішень для адаптації в українських реаліях.

Підсумовуючи, варто наголосити, що міжнародні антикорупційні ініціативи мали значний вплив на трансформацію державної політики України у сфері запобігання та протидії корупції. Саме зовнішнє стимулювання сприяло створенню незалежних антикорупційних інституцій, оновленню нормативно-правової бази, запровадженню механізмів прозорості та звітності. Водночас ці зміни супроводжуються значними труднощами, пов'язаними з внутрішнім політичним контекстом, спротивом реформам і низьким рівнем довіри до правоохоронних органів.

З метою підвищення ефективності антикорупційної політики доцільно зосередити зусилля на кількох напрямках. По-перше, необхідно зміцнити інституційну незалежність антикорупційних органів, гарантуючи їхню захищеність від політичного втручання. По-друге, забезпечити системну взаємодію між різними гілками влади та громадянським суспільством для моніторингу виконання реформ. І, по-третє, посилити персональну відповідальність за блокування антикорупційної політики шляхом удосконалення механізмів внутрішнього контролю та правового реагування.

Перспективи подальшої гармонізації з міжнародними стандартами пов'язані не лише з виконанням формальних зобов'язань, а й із глибо-

ким переосмисленням принципів доброчесності, прозорості та верховенства права. Орієнтація на європейські практики, розширення антикорупційної освіти, цифровізація процедур та інтеграція громадських ініціатив у процес прийняття рішень – усе це формує стратегічний вектор змін, необхідних для побудови стійкої демократичної держави.

Висновки. Дослідження впливу міжнародних антикорупційних ініціатив на національну політику України показує, що саме зовнішній чинник відіграв основну роль у формуванні сучасної антикорупційної архітектури держави. Угода про асоціацію з ЄС, членство в GRECO, рекомендації ООН, OECD та МВФ стали не лише формальними орієнтирами, але й інструментами тиску, що стимулювали створення інституцій (НАЗК, НАБУ, САП, ВАКС), запровадження електронного декларування та модернізацію антикорупційного законодавства.

Водночас ефективність імплементації міжнародних стандартів залежала переважно від внутрішнього політичного контексту. Відсутність сталої політичної волі, блокування рішень, формальний підхід у роботі інституцій та вибіркове правосуддя істотно знижували результативність реформ. Це створювало суперечність між міжнародними очікуваннями та внутрішньою реальністю.

Важливо відзначити активну роль громадянського суспільства, що стало одним із рушіїв антикорупційних змін. Завдяки журналістським розслідуванням, громадському контролю та міжнародній підтримці вдалось утримати суспільну увагу до проблеми корупції.

Порівняльний аналіз досвіду Грузії, Румунії та Польщі свідчить про те, що міжнародні ініціативи можуть бути ефективними лише за умов вну-

трішньої консолідації, незалежного судочинства та політичної відповідальності. Для України цей досвід є цінним орієнтиром у процесі подальшої гармонізації з міжнародними стандартами.

Отже, міжнародні антикорупційні ініціативи стали важливим каталізатором реформ, однак їхній сталий вплив можливий лише за умови внутрішньої зрілості державних інституцій, політичної культури та реальної підтримки суспільства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Антикорупційна стратегія на 2021–2025 роки. Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Antykorrupsijna-strategiya-na-2021-2025-rr.pdf> (дата звернення: 19.04.2025).
2. Антонюк Д. Антикорупційний контроль: теоретико-методологічні підходи до розуміння та вивчення. *Регіональні студії*. 2020. № 22. С. 5–9.
3. Батиргареева В. С. Щодо правових, інституціональних та наукових складових протидії корупції в Україні. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2020. № 40. URL: <http://pbz.nlu.edu.ua/article/view/237643> (дата звернення: 19.04.2025).
4. Бундз Р. Міжнародне співробітництво України у сфері запобігання та протидії корупції. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2022. № 3(35). URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/dec/29275/46.pdf> (дата звернення: 21.04.2025).
5. Маланчук О. Г. Вплив глобальних ініціатив на процеси запобігання корупції в системі публічного управління України: теоретико-прикладний аспект : дис. ... д-ра філос.: спец. 281 – Публічне управління та адміністрування. Одеса, 2022. 286 с.
6. Міжнародний досвід боротьби з корупцією в секторі безпеки: висновки для України: Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/mizhnarodniy-dosvid-borotbiz-korupcieyu-v-sektori-bezpeki> (дата звернення: 21.04.2025).
7. Попело О., Іванова Н. Формування та реалізація антикорупційної політики в контексті забезпечення економічної безпеки держави. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2022. № 3(27). С. 29–36. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-3\(27\)-29-36](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-3(27)-29-36)
8. Сологуб О. В. Ефективність міжнародних ініціатив у сфері боротьби з корупцією та шляхи їх вдосконалення. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: Юридичні науки. 2025. № 2. URL: <https://www.inter-nauka.com/ru/issues/law2025/2/10710> (дата звернення: 22.04.2025).
9. Терещук М. М. Вплив міжнародних антикорупційних стандартів на кримінально-правову політику України. *Окремі аспекти кримінально-правової політики у сфері запобігання корупції : матеріали Всеукр. круглого столу присвячені Міжнародному дню боротьби з корупцією (БНАУ, 05 листопада 2024 р.)*. Біла Церква, 2024. С. 29–31.
10. Тимчишин А. М. Використання криміналістичних даних для розробки стратегій протидії воєнній агресії в секторі енергетичної безпеки. *Національна безпека: загрози та виклики : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 1 квітня – 12 травня 2024 року*. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 212–216. URL: http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/22907/1/Advanced_training_UzhNU.pdf#page=212 (дата звернення: 20.04.2025).
11. Тимчишин А. М. Генезис наукових уявлень про спеціальні знання у забезпеченні діяльності органів кримінальної юстиції. *Актуальні питання діяльності підрозділів кримінальної поліції : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.* (Кропивницький, 14 квіт. 2023 р.). Кропивницький : ДонДУВС, 2023. С. 45–48. URL: https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2023/06/zbirnyk_materialiv_konferencziyi_ord_ta_ib_14_04_2023.pdf#page=46 (дата звернення: 21.04.2025).
12. Цегельник Н. І., Бедер Д. А. Роль внутрішнього аудиту у забезпеченні прозорості інформаційних ресурсів для управління бізнесом в умовах цифровізації. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 8. URL: <https://a-economics.com.ua/index.php/home/article/view/278/295> (дата звернення: 20.04.2025).
13. Цегельник Н. І., Гладков Д. А. Блокчейн-технології у бухгалтерському обліку та управлінні інвестиціями. *Economic and social aspects of business development in cities and countries in general : collective monograph*. International Science Group. Boston : Primedia eLaunch, 2025. С. 9–18. DOI: <https://doi.org/10.46299/isg.2025.mono.econ.1.1.1> (date of access: 22.04.2025).
14. Чернишова В. Ю. Економічний фактор корупційних проявів: нормативно-правовий та теоретичний підходи. *Київський юридичний журнал*. 2023. Вип. 3. С. 71–77.
15. Group of States against Corruption (GRECO). URL: <https://www.coe.int/en/web/greco> (date of access: 21.04.2025).
16. European Commission. URL: https://home-affairs.ec.europa.eu/index_en (date of access: 21.04.2025).
17. Holmes L. *Combating Corruption in Transitional Economies*. Cambridge : Cambridge University Press, 2020. 284 p.
18. Good Governance and Anti-Corruption. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/en/Topics/Good-Governance> (date of access: 21.04.2025).
19. Johnson J. Corruption in Post-Soviet States: Patterns and Challenges. *Journal of Anti-Corruption Studies*. 2017. № 2(3). P. 45–67.
20. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). URL: <https://www.oecd.org> (date of access: 21.04.2025).
21. Anti-Corruption. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/governance/brief/anti-corruption> (date of access: 21.04.2025).
22. Corruption Perceptions Index. Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi> (date of access: 21.04.2025).

23. United Nations Office on Drugs and Crime. United Nations Convention against Corruption (UNCAC). URL: <https://www.unodc.org/unodc/en/corruption/uncac.html> (date of access: 21.04.2025).

24. Zhang X. Building Effective Anti-Corruption Institutions: Lessons from Georgia and Eastern Europe. *Public Integrity Review*. 2020. № 31(2). P. 50–70.

REFERENCES:

1. Antykorrupciina stratehiia na 2021–2025 roky. Natsionalne ahentstvo z pytan zapobihannia korrupsii. [Anti-Corruption Strategy for 2021–2025. National Agency for the Prevention of Corruption]. Retrieved from <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Antykorrupciina-strategiya-na-2021-2025-rr.pdf> [in Ukrainian].

2. Antoniuk, D. (2020). Antykorrupciinyi kontrol: teoretyko-metodolohichni pidkhody do rozuminnia ta vyvchennia [Anti-corruption control: theoretical and methodological approaches to understanding and study]. *Regional Studies*, vol. 22, pp. 5–9. [in Ukrainian].

3. Batoryhareieva, V. S. (2020). Shchodo pravovykh, instytutsionalnykh ta naukovykh skladovykh protydyi korrupsii v Ukraini [On the legal, institutional and scientific components of combating corruption in Ukraine]. *Issues of combating crime*, vol. 40. Retrieved from <http://pbz.nlu.edu.ua/article/view/237643> [in Ukrainian].

4. Bundz, R. (2022). Mizhnarodne spivrobotnytstvo Ukrainy u sferi zapobihannia ta protydyi korrupsii [International cooperation of Ukraine in the field of preventing and combating corruption]. *Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Series: "Legal Sciences"*, vol. 3, no. (35). Retrieved from <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/dec/29275/46.pdf> [in Ukrainian].

5. Malanchuk, O. H. (2022). Vplyv hlobalnykh initsiatyv na protsesy zapobihannia korrupsii v systemi publichnoho upravlinnia Ukrainy: teoretyko-prykladnyi aspekt [The influence of global initiatives on the processes of preventing corruption in the public administration system of Ukraine: theoretical and applied aspect]: dys. ... d-ra filos.: spets. 281 - Publichne upravlinnia ta administruvannia. Odesa., [in Ukrainian].

6. Mizhnarodnyi dosvid borotby z korrupsiieiu v sektori bezpeky: vysnovky dlia Ukrainy: Analitychna zapyska [International experience of fighting corruption in the security sector: conclusions for Ukraine: Analytical note]. *National Institute for Strategic Studies*. Retrieved from <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/mizhnarodnyi-dosvid-borotbi-z-korupcieyu-v-sektori-bezpeki> [in Ukrainian].

7. Popelo, O. & Ivanova, N. (2022). Formuvannia ta realizatsiia antykorrupciinoi polityky v konteksti zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky derzhavy [Formation and implementation of anti-corruption policy in the context of ensuring economic security of the state]. *Problems and prospects of economy and management*, vol. 3, no. 27, pp. 29–36. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-3\(27\)-29-36](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-3(27)-29-36) [in Ukrainian].

8. Solohub, O.V. (2025). Efektyvnist mizhnarodnykh initsiatyv u sferi borotby z korrupsiieiu ta shliakhy yikh vdos-

konallengia [The effectiveness of international anti-corruption initiatives and ways to improve them]. *International scientific journal "Internauka". Series: "Legal Sciences"*. vol. 2. Retrieved from <https://www.inter-nauka.com/ru/issues/law2025/2/10710> [in Ukrainian].

9. Tereshchuk, M. M. (2024). Vplyv mizhnarodnykh antykorrupciinykh standartiv na kryminalno-pravovu polityku Ukrainy [Influence of international anti-corruption standards on the criminal law policy of Ukraine]. *Okremi aspekty kryminalno-pravovoi polityky u sferi zapobihannia korrupsii* : materialy Vseukr. kruhloho stolu prysviacheni Mizhnarodnomu dniu borotby z korrupsiieiu (BNAU, 05 lystopada 2024 r.). Bila Tserkva, pp. 29–31.

10. Tymchyshyn, A. M. (2024). Vykorystannia kryminalistychnykh danykh dlia rozrobky stratehii protydyi voiennoi ahresii v sektori enerhetychnoi bezpeky [The use of forensic data to develop strategies to counter military aggression in the energy security sector]. *Natsionalna bezpeka: zahrozy ta vyklyky* : materialy vseukrainskoho naukovopedahohichnoho pidvyshchennia kvalifikatsii, 1 kvitnia – 12 travnia 2024 roku. Lviv Torun : Liha-Pres., pp. 212–216. Retrieved from http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/22907/1/Advanced_training_UzhNU.pdf#page=212 [in Ukrainian].

11. Tymchyshyn A. M. (2023). Henezys naukovykh uiaвлен pro spetsialni znannia u zabezpechenni diialnosti orhaniv kryminalnoi yustyttsii [Genesis of scientific concepts of special knowledge in ensuring the activities of criminal justice agencies]. *Aktualni pytannia diialnosti pidrozdiliv kryminalnoi polittsii*: materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. (Kropyvnytskyi, 14 kvit. 2023 r.). Kropyvnytskyi : DonDUVS, pp. 45–48. Retrieved from https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2023/06/zbirnyk_materialiv_konferencyi_ord_ta_ib_14_04_2023.pdf#page=46 [in Ukrainian].

12. Tsehelnyk, N. I. & Beder, D. A. (2025). Rol vnutrishnoho audytu u zabezpechenni prozorosti informatychnykh resursiv dlia upravlinnia biznesom v umovakh tsyfrovizatsii [The role of internal audit in ensuring the transparency of information resources for business management in the context of digitalization]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*. № 8. Retrieved from <https://a-economics.com.ua/index.php/home/article/view/278/295> [in Ukrainian].

13. Tsehelnyk, N. I. & Hladkov, D. A. (2025). Blokchein-tehnolohii u bukhhalterskomu obliku ta upravlinni investytsiiami [Blockchain technologies in accounting and investment management]. *Economic and social aspects of business development in cities and countries in general*: collective monograph. International Science Group. Boston : Primedia eLaunch, pp. 9–19. DOI: 10.46299/ISG.2025.MONO.ECON.1.1.1 Retrieved from <https://isg-konf.com/economic-and-social-aspects-of-business-development-in-cities-and-countries-in-general/> [in Ukrainian].

14. Chernyshova, V. Iu. (2023). Ekonomichniy faktor korrupsiiinykh proiaviv: normatyvno-pravovyi ta teoretychnyi pidkhody. *Kyivskyi yurydychnyi zhurnal*, Vyp. 3, pp. 71–77. [in Ukrainian].

15. Group of States against Corruption (GRECO) [Group of States against Corruption (GRECO)]. Retrieved from <https://www.coe.int/en/web/greco> [in English].

16. European Commission [European Commission]. Retrieved from https://home-affairs.ec.europa.eu/index_en [in English].
17. Holmes, L. (2020). Combating Corruption in Transitional Economies [Combating Corruption in Transitional Economies]. Cambridge: Cambridge University Press. [in English].
18. Good Governance and Anti-Corruption. International Monetary Fund. [Good Governance and Anti-Corruption. International Monetary Fund]. Retrieved from <https://www.imf.org/en/Topics/Good-Governance> [in English].
19. Johnson, J. (2017). Corruption in Post-Soviet States: Patterns and Challenges [Corruption in Post-Soviet States: Patterns and Challenges]. *Journal of Anti-Corruption Studies*. № 2(3). pp. 45–67. [in English].
20. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) [Organization for Economic Co-operation and Development]. Retrieved from <https://www.oecd.org> [in English].
21. Anti-Corruption. The World Bank [Anti-Corruption. The World Bank]. Retrieved from <https://www.worldbank.org/en/topic/governance/brief/anti-corruption> [in English].
22. Corruption Perceptions Index. Transparency International [Corruption Perceptions Index. Transparency International]. Retrieved from <https://www.transparency.org/en/cpi> [in English].
23. United Nations Office on Drugs and Crime. United Nations Convention against Corruption (UNCAC) [United Nations Office on Drugs and Crime. United Nations Convention against Corruption (UNCAC)]. Retrieved from <https://www.unodc.org/unodc/en/corruption/uncac.html> [in English].
24. Zhang, X. (2020). Building Effective Anti-Corruption Institutions: Lessons from Georgia and Eastern Europe [Building Effective Anti-Corruption Institutions: Lessons from Georgia and Eastern Europe]. *Public Integrity Review*, vol. 31, no. 2, 50–70 [in English].

The impact of international anti-corruption initiatives on the transformation of national anti-corruption policy

Novoskoltseva
Liudmyla Oleksandrivna

Candidate of Political Sciences,
Associate Professor,
Head of the Department of Political
Science and International Relations
Educational and Scientific Institute
of Social Sciences and Humanities
of Luhansk Taras Shevchenko
National University
Ivana Banka str., 3,
Lubny, Poltava region, Ukraine
ORCID: 0000-0003-1082-7979

The relevance of the chosen topic is due to the need to strengthen the effectiveness of anti-corruption policy in Ukraine, the processes of European integration and the commitment to comply with international standards. International anti-corruption initiatives influence the formation and transformation of national policy, promoting the development of institutional capacity and regulatory changes that strengthen the state policy of preventing corruption. However, the implementation of these initiatives faces serious challenges, including lack of political will, formal approach to the work of institutions, blocking by some state structures and internal contradictions between national interests and international obligations. The purpose of the study is to provide a comprehensive analysis of the impact of major international anti-corruption initiatives on the formation, development and transformation of the policy of preventing corruption in Ukraine. The initiatives of international organisations such as the UN, GRECO, EU, and OECD, which contributed to the creation of new institutions, including the National Agency for the Prevention of Corruption (NAPC), the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine (NABU), the Specialised Anti-Corruption Prosecutor's Office (SAP), and the High Anti-Corruption Court (HACC), as well as the adoption of important regulations, such as electronic asset declarations for public officials and expanded liability for illicit enrichment, are studied. The methodological basis of the study is the use of general scientific and special methods, including a systematic approach to identify the links between national policies and international initiatives, a comparative legal method to analyse the compliance of international norms with national legislation, institutional analysis to study the impact of international structures on anti-corruption policy, and content analysis to study the content of international documents and strategies. The results of the study showed that international anti-corruption initiatives have had a significant impact on reforming Ukraine's anti-corruption policy. However, the effectiveness of their implementation was limited by the political context, low political will of certain government agencies, blocking of reforms and lack of full implementation of recommendations of international partners. At the same time, a comparison of Ukraine's experience with countries that have successfully implemented similar reforms (Georgia, Romania, Poland) shows that success in the fight against corruption is possible only in conditions of political stability, independence of the judiciary and proper civic engagement. Thus, the study emphasises the importance of further harmonisation of national policies with international standards and the need to strengthen domestic political will to implement anti-corruption reforms.

Key words: international initiatives, transformation, anti-corruption policy, corruption prevention, state strategy, international standards, EU, GRECO.